

Osztályozóvizsga követelmények

Biológia 6. osztály

Témakörök vázlata

1. A forró övezet élővilága
2. A mérsékelt övezet élővilága
3. A hideg övezet, a hegyvidék és a tenger élővilága
4. Az élőlény környezete és az életközösségek
5. Az élőlények rendszerezése

Az első három témakör a távoli tájak élővilágát mutatja be. Ismerje az éghajlatok jellegzetességeit, kialakulásuk földrajzi okait és az adott társulások jellegzetes fajait.

1. A forró övezet

Példák a növények környezethez való alkalmazkodására (szárazságtűrő, fénykedvelő, árnyéktűrő).

Példák a víz fontosságára.

A magas hőmérséklet mellett a csapadék mennyiségéhez, illetve eloszlásához való alkalmazkodási stratégiák (testfelépítés, életmód, élőhely és viselkedés) bemutatása néhány jellegzetes forró éghajlati növény és állat példáján keresztül.

Az élővilággal kapcsolatos térbeli és időbeli mintázatok magyarázata a forró éghajlati öv biomjaiban.

A kedvezőtlen környezet és a túlélési stratégiákban megnyilvánuló alkalmazkodás felismerése.

Táplálkozási lánc összeállítása a forró éghajlati öv biomjainak jellegzetes élőlényeiből.

A trópusokról származó gyümölcsökkel és fűszerekkel kapcsolatos fogyasztási szokások elemzése; kapcsolatuk a környezetszennyezéssel.

Az elsivatagosodás megakadályozásának lehetőségei.

2. Mérsékelt övezet

A környezeti tényezők és az élővilág kapcsolatának bemutatása a mérsékelt övi biotopok néhány jellegzetes élőlényének példáján.

A környezeti tényezők élővilágra tett hatásának értelmezése a mérsékelt övi (mediterrán, kontinentális, tajga, magashegységi övezetek, déli és északi lejtők) fás társulások összehasonlításával.

A megismert állatok és növények jellemzése (testfelépítés, életmód, szaporodás) csoportosítása különböző szempontok szerint.

Példák az állatok közötti kölcsönhatásokra a jellegzetes hazai életközösségekben.

A lakóhely közelében jellegzetes természetes és mesterséges életközösségek összehasonlítása.

3. A hideg övezet, a hegyvidék és a tenger élővilága

Az extrém környezeti feltételekhez (magas és alacsony hőmérséklet, szárazság) való alkalmazkodás eredményeként kialakuló testfelépítés és életmód összehasonlítása a hideg és a trópusi övben élő élőlények példáin.

A megismert élőlények csoportosítása különböző szempontok szerint.

Táplálkozási lánc és táplálékpiramis összeállítása a tengeri élőlényekből.
Példák a fajok közötti kölcsönhatásokra a tengeri életközösségekben.
Az életközösségek, a bioszféra stabil állapotait megzavaró hatások és a lehetséges következmények azonosítása.
A környezeti kár, az ipari és természeti, időjárási katasztrófák okainak elemzése, elkerülésük lehetőségeinek bemutatása.
Az energiaátalakító folyamatok környezeti hatásának elemzése, alternatív energiaátalakítási módok összehasonlítása.
Az energiatakarékos magatartás módszereinek és ezek fontosságának megismerése önálló forráskeresés és feldolgozás alapján.

4. Az élőlény környezete és az életközösségek

Példák az együttélés, versengés, élősködés táplálkozási kapcsolatokra.
Példák az állatok viselkedési formáira.
Példák a növények és állatok éghajlati alkalmazkodásának módjaira.
Globális problémák ismerete.
Grafikonok elemzése, adatok értékelése (pl. tűrőképességi, hőmérsékleti, csapadékeloszlást bemutató grafikonok elemzése).
Egy megadott életközösség táplálkozási kapcsolatainak ábrázolása táplálkozási hálózat, illetve táplálékpiramis formájában.
Érvelés a globális problémák megoldásával kapcsolatban; megoldási javaslatok megfogalmazása.

5. Az élőlények rendszerezése

A rendszerezés és a csoportosítás közti különbség megértése.
Főbb rendszertani kategóriák (ország, törzs, osztály, faj) megnevezése, a közöttük lévő kapcsolat ábrázolása.
A hazai életközösségek jellegzetes fajainak rendszertani besorolása (ország, törzs).
A főbb rendszertani csoportok jellemzőinek felismerése 1-1 tipikus képviselőjének példáján.